

ประวัติตำบลบัวใหญ่

ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

ตำบลบัวใหญ่ เดิมขึ้นกับตำบลสันทะ อำเภอนาน้อย ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 ได้แยกการปกครองออกจากตำบลสันทะเนื่องจากตำบลสันทะมีอาณาเขตกว้างส่วนสาเหตุที่เรียกว่าตำบลบัวใหญ่นั้นมาจากมีหนองน้ำขนาดใหญ่ที่มีเนื้อที่ถึง 19 ไร่ และมีดอกบัวหลวงอยู่เป็นจำนวนมาก เรียกว่า “หนองปวน” อยู่ในเขตบ้านอ้อย หมู่ที่ 1 ปัจจุบันตำบลบัวใหญ่แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านอ้อย

ที่ตั้ง

หมู่บ้านอ้อย ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

ประวัติความเป็นมา

บ้านอ้อย เดิมมีตระกูลที่ตั้งถิ่นฐาน คือ **ตระกูลอินจา** และ **ตระกูลใจทะมาตร** ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจากบ้านนาเกลือ และบ้านบ่อแก้ว คนที่มาจากบ้านบ่อแก้ว คือ นายหล้าหนา หรือ พรานหล้าหนา มาเพื่อล่าช้าง พรานหล้าหนาเห็นว่า บ้านอ้อยมีหนองน้ำขนาดใหญ่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นทำเลที่มีความเหมาะสม จึงตั้งรกรากสร้างบ้านเรือนขึ้น ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งมาจากบ้านนาเกลือ มาตั้งรกรากที่บ้านท่าซ้อง ต่อมาบริเวณดังกล่าวมีความแห้งแล้งจึงอพยพมาสมทบกับกลุ่มที่อพยพมาจากบ้านบ่อแก้ว และได้พัฒนาจากชุมชนขนาดเล็กมาเป็นบ้านอ้อยในปัจจุบัน

ส่วนหนองน้ำในหมู่บ้านอ้อยบริเวณหุบเขาซึ่งเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้านอ้อยในอดีต ปัจจุบันเรียกว่า “หนองปวน”

สภาพของหนองปวนในปัจจุบัน

2. บ้านใหม่มงคล

ที่ตั้ง

บ้านใหม่มงคล (บ้านสบหลม) ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลบัวใหญ่ อำเภอน่าน จังหวัดน่าน

ประวัติความเป็นมา

กลุ่มคนที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานครั้งแรก เชื่อว่าเป็นกลุ่มคนที่อพยพมาจาก บ้านน้ำครก อำเภอเวียงสา มีจำนวน ๒ ครอบครัว คือ ครอบครัวตะตือบ พ่อมหาชัย ตะตือบ กับพ่อหนานหลวงวุฒิ ตะตือบ โดยมาตั้งบ้านเรือนที่ทุ่งสบหลม (ปัจจุบันเป็นทุ่งนา) ต่อมามีการสร้างเหมืองฝายขึ้น ชื่อหมู่บ้านเรียกตามบริเวณที่ลำน้ำลมไหลมาบรรจบกับลำน้ำแห่งซึ่งชาวบ้านนิยมเรียกกันว่า “สบหลม” และมีการเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านใหม่ว่า “บ้านใหม่มงคล”

สบหลมคือบริเวณที่น้ำลมไหลมาบรรจบกับน้ำแห่งที่บ้านใหม่มงคล (บ้านสบหลม)

สภาพทางภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิศาสตร์เป็นเนินเขาและที่ราบสูง

3. บ้านนาแหน

ที่ตั้ง

บ้านนาแหน ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

ประวัติความเป็นมา

บ้านนาแหน มีผู้มาตั้งถิ่นฐานครั้งแรก คือ นายแสน หลวงปัญญา เมื่อประมาณ พ.ศ. 2430 โดยอพยพมาจากจังหวัดเชียงราย ปัจจุบันได้แก่บริเวณบ้านนายทา วุฒิ บ้านเลขที่ 54 หมู่ที่ 3 จากนั้นมีผู้คนอพยพมาสมทบมากขึ้นจนมีการพัฒนาจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน ส่วนชื่อของหมู่บ้านนั้นผู้เฒ่าผู้แก่เล่ากันว่า เดิมบริเวณหมู่บ้านมีต้นไม้ขนาดใหญ่ที่ชาวบ้านเรียกว่า “ต้นแหน” ขึ้นอยู่มาก จึงเรียกชื่อหมู่บ้านว่า บ้านนาแหน มาจวบทุกวันนี้ และถือว่าต้นแหนเป็นสัญลักษณ์ของหมู่บ้าน

สภาพภูมิศาสตร์

ลักษณะพื้นที่ของหมู่บ้านนาแหน ส่วนใหญ่เป็นเนินเขา ทางทิศตะวันตกเป็นที่ราบตามเชิงเขาเพียงเล็กน้อย ซึ่งเป็นที่ตั้งบ้านเรือนของชุมชน มีลำน้ำหลมไหลผ่านทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบลมมรสุมเขตร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว และฤดูร้อน อากาศจะร้อนจัด ในเดือนเมษายน พืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าไม้ผสมผลัดใบ

4. บ้านทัพม่าน

ที่ตั้ง

บ้านทัพม่าน ตั้งอยู่ที่หมู่ 4 ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

ประวัติความเป็นมา

ชุมชนบ้านทัพม่าน มาจากกลุ่มประชากรจากชุมชนอื่นที่เข้ามาล่าสัตว์ เมื่อเข้ามาพบความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพพื้นที่ จึงมีการตั้งรกรากถิ่นฐานขึ้น แล้วได้พัฒนาการมาเป็นชุมชนจนถึงปัจจุบัน

ตำนานของหมู่บ้าน เชื่อว่า ในสมัยก่อน กองทัพพม่า (ม่าน) ได้ยกทัพมาตีเมืองน่าน แล้วได้มาพักกองทัพที่บ้านทัพม่าน และกองทัพของเมืองน้อย โดยการนำของพญาเมืองน้อยได้ออกมารับศึกกับทัพพม่าในเขตพื้นที่บ้านทัพม่าน มีการสู้รบกันจนพญาเมืองน้อยเสียชีวิต ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนการปกครองจึงเรียกชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านทัพม่าน” จนปัจจุบัน

สภาพภูมิศาสตร์

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหุบเขา มีที่ราบระหว่างหุบเขาเป็นที่แคบๆ การตั้งบ้านเรือน ตั้งติดกับรินลำน้ำแห้ง ยาวไปตามแม่น้ำ

5. บ้านนาไค้

ที่ตั้ง

บ้านนาไค้ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

ประวัติความเป็นมา

บ้านนาไค้ มีการตั้งถิ่นฐานมาประมาณ 200 ปีแล้ว โดยมีประชาชนอพยพมาจากหมู่บ้านต่าง ๆ หลายแห่ง เช่น อพยพมาจากอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย และอพยพมาจาก บ้านนาราบ ตำบลน่าน้อย และบ้านต้นม่วง ตำบลบัวใหญ่ ในระยะแรก อพยพมาประมาณ ๒๐ ครอบครัว เพื่อมาตั้งรกราก ทำมาหากินในชุมชนแห่งนี้ ต่อมามีการพัฒนาจนเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่

จากการเล่าขานมาว่า สมัยโบราณ ลำน้ำหลม ที่ไหลผ่านทุ่งนาของบ้านนาบริเวณด้านทิศตะวันออกได้ไหลคดเคี้ยว ตลอดแนวหุบเขา ทุ่งนา และลำห้วย มีดินไค้ออกมาตามลำห้วย และทุ่งนาเป็นแนวยาว ผู้เฒ่าผู้แก่จึงเรียกหมู่บ้านตามสภาพภูมิศาสตร์ว่า “บ้านนาไค้”

สภาพภูมิศาสตร์

เป็นที่ราบในหุบเขามีลำห้วยหลม และห้วยเตไหลผ่าน

6. บ้านต้นม่วง

ที่ตั้ง

บ้านต้นม่วง ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย

ประวัติความเป็นมา

บ้านต้นม่วง เป็นชุมชนที่มีประวัติเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานที่ยาวนาน ในอดีตเชื่อว่า บริเวณที่ตั้งของบ้านต้นม่วงในปัจจุบันมีต้นมะม่วงป่าเป็นจำนวนมาก ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองชาวบ้านจึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า บ้านต้นม่วง

ตามตำนานของหมู่บ้าน เชื่อว่าในอดีตบริเวณบ้านต้นม่วงในปัจจุบันเป็นที่ตั้งของ วัดทุ่งจั่ว ซึ่งในปัจจุบันยังมีซากปรักหักพังหลงเหลืออยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริเวณดังกล่าวมีความสำคัญในด้านพุทธศาสนามาก่อน

สภาพภูมิศาสตร์

สภาพพื้นที่ของหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเนินเขาทางทิศตะวันตก สลับกับที่ราบเป็นช่วง ๆ มีลำน้ำไหลผ่าน ลักษณะภูมิอากาศ เป็นแบบป่าฝนเมืองร้อน

7. ประวัติบ้านสันพยอม

ที่ตั้ง

บ้านสันพยอม ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลบัวใหญ่ อำเภอน่าน้อย จังหวัดน่าน

ประวัติความเป็นมา

บ้านสันพยอม ผู้มาตั้งถิ่นฐานครั้งแรกคือพ่อวัชรินทร์ การินไชย เมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2499 ต่อมาได้มีครอบครัวของ พ่อทอง ต๊ะต๊ิบ ครอบครัวของ นายตัน แสงธิ อพยพมาสมทบ หลังจากนั้น ได้มีครอบครัวมาจากบ้านอ้อย บ้านนาแหน บ้านสบหลม อพยพมาสมทบเพิ่มขึ้นตามลำดับ

บ้านสันพยอมในอดีตอยู่ในเขตปกครองของบ้านสบหลม หมู่ที่ 2 ตำบลสันทะ ต่อมา ทางราชการได้แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 2 ตำบล คือ ตำบลสันทะ และ ตำบลบัวใหญ่ จึงได้แยกบ้านสันพยอมมาตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่ และเรียกชื่อหมู่บ้านตามทุ่งนา คือ ทุ่งขยอม ประกอบ สภาพพื้นที่ของหมู่บ้านเป็นสันเขาชาวบ้านจึงเรียกว่า “บ้านสันพยอม”

สภาพภูมิศาสตร์

ลักษณะพื้นที่ในการตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้านตั้งอยู่บนสันเขาเป็นที่ราบสูง โดยมีพื้นที่สูงในทิศใต้ และลาดเอียงมาทางทิศเหนือ ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบป่าฝนเมืองร้อน

8. บ้านหนองห้า

ที่ตั้ง

บ้านหนองห้า ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลบัวใหญ่ อำเภอน่าน้อย จังหวัดน่าน

ประวัติความเป็นมา

บ้านหนองห้า เป็นหมู่บ้านที่เกิดขึ้นใหม่ ผู้ที่มาตั้งถิ่นฐานคนแรก คือ นายเป่ง ปันป่อง เป็นราษฎรที่อพยพมาจากบ้านนาหลาย ตำบลน่าน้อย ต่อมา มีครอบครัว นายโทน กาวิน และ นายเตียง สบหลม อพยพมาสมทบ จากนั้นมีครอบครัวจากบ้านอ้อยอพยพมาตั้งถิ่นฐานเพิ่มขึ้น จนทาง ราชการเห็นว่าควรแยกเป็นหมู่บ้านได้ จึงตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้นในปี พ.ศ. 2525 โดยแยกมาจากบ้านอ้อย

บ้านหนองห้า เรียกชื่อหมู่บ้านตามชื่อหนองน้ำในหมู่บ้านชื่อ “หนองห้า” เนื่องจากในหนองน้ำ นี้มีต้นไม้ขนาดใหญ่ที่ชาวบ้านเรียกกันว่า ต้นห้า ขึ้นเป็นจำนวนมาก ต่อมาเมื่อมีการตั้งหมู่บ้าน จึงเรียก ตามลักษณะพื้นที่

สภาพภูมิศาสตร์

พื้นที่โดยทั่วไป เป็นที่ราบสูง ลักษณะภูมิศาสตร์เป็นแบบป่าฝนเมืองร้อน